

لذت یادگیری در فضاهای گوناگون

زهرا ابدی، آموزگار پایه پنجم دبستان دخترانه ناحیه ۲

بنابراین برای داشتن محیط آموزشی پویا و فعال، من به‌عنوان یک معلم می‌توانم با استفاده از منابع تجربی، دانش‌آموزانم را به جست‌وجو و کشف پاسخ‌ها هدایت کنم و بی‌شک در چنین محیطی آن‌ها یاد می‌گیرند که چگونه بیاموزند. به‌عنوان مثال چند نمونه از فعالیت‌هایی که به فراخور موضوع و زمان، انجام شده و نتیجه مطلوبی هم داشته است هم‌راه باعکس ذکر خواهد شد:

- در کلاس علوم، بارها با به‌هم‌راه داشتن وسایل و ابزار مورد نیاز توسط خود دانش‌آموزان با هدف ایجاد انگیزه، شناخت، و برقراری ارتباط بین دانسته‌های تئوری و کاربرد آن‌ها، گام‌به‌گام با نظارت بر فعالیت دانش‌آموزان پیش می‌روم تا بتوانند به اهداف درس دست یابند. قطعاً نتیجه‌ای که خود به آن رسیده‌اند بسیار دلچسب‌تر و قابل فهم‌تر از نتایج و موضوعاتی است که گه‌گاه برای آن‌ها به‌صورت نکات کلیدی درس دیکته می‌کنم.

- فراموش نکنیم دنیای کودکان پر از تغییر و تنوع است؛ پس برای فراهم ساختن فضای یادگیری جذاب و مطلوب، لازم است گاهی باتوجه به علایق آن‌ها و با هم‌کاری خودشان، چیدمان کلاس را تغییر دهیم و فضای یک‌نواخت و کسل‌کننده کلاس‌ها را برهم بزنیم. این کار علاوه بر افزایش شور و نشاط در دانش‌آموزان، موجب تقویت روحیه هم‌کاری و مهارت‌های اجتماعی و علمی آن‌ها می‌گردد.

برنامه‌ریزی و اجرای بازدیدها و اردوهای دانش‌آموزی تأثیرات مهمی در شکل‌گیری صحیح شخصیت فرهنگی، علمی و اجتماعی آن‌ها خواهد داشت. بر این اساس ایجاد یک محیط آموزشی هدفمند می‌تواند فرصت خوبی برای تعامل افکار و افراد متفاوت ایجاد نماید.

حضور مداوم دانش‌آموزان در کلاس‌های درس، آن‌هم به شیوه سخنرانی معلم، نقشی در خلاقیتشان ندارد و نمی‌تواند آن‌ها را برای زندگی در آینده مدرن آماده سازد. اگر در روند یاددهی و یادگیری، هدف، پیشرفت و پرورش دانش‌آموزانی خلاق باشد، یکی از راه‌ها، تغییر محیط یادگیری و خروج از حدود کلاس است. به‌طورمثال بازدیدهای گروهی موجب می‌شود تا دانش‌آموزان ما بتوانند تجربه‌های جدیدی کسب کرده و این تجربیات را به دیگران منتقل نمایند و چیزهایی بیاموزند که به‌صورت فردی قابل آموختن نیست.

در بازدیدها دانش‌آموزان آن‌چه را که در کتاب‌ها به‌صورت تئوری می‌خوانند به‌شکل ملموس و عملی تجربه می‌کنند. تغییر فضای یادگیری، نه فقط برای دروسی مثل علوم و ریاضی، که در آموزش موضوعات اخلاقی، رفتاری و چگونگی مشارکت و هم‌دلی گروهی کارا خواهد بود. گاهی بسیاری از اردوها و بازدیدها در طبیعت که از دید ما تنها جنبه تفریحی و لذت دارد درواقع درک زیبایی‌های طبیعت و قدرت پروردگار است. حتی همین بازدیدها، مشاهدات، بحث، گفت‌وگو و تعیین موضوعات مرتبط جهت گزارش‌نویسی می‌تواند شروعی برای نوشتن مقاله و یا آغاز یک کار پژوهشی گروهی باشد. هدفمندی بازدیدها در فراهم آوردن محیطی شاد و با نشاط و تغییر مکان، فرصت مناسبی برای بهره‌برداری آموزشی و یادگیری عمیق‌تر فراهم می‌کند.

- علاقه دانش‌آموزان به خرید از فروشگاه مدرسه، باعث شد یکی از ساعات درس ریاضی را در فروشگاه به خرید و فروش اجناس مورد نیاز توسط خود دانش‌آموزان اختصاص دهیم. در این شیوه دانش‌آموزان می‌بایست با توجه به جنسی که در فروشگاه انتخاب کرده‌اند و میزان درصد سود و یا تخفیف متعلق به آن، قیمت پرداختی را محاسبه کرده و سپس با پرداختن مبلغ محاسبه شده، کالای موردنظر را از دوستان خود (در نقش فروشنده) خریداری نمایند. اجرای همین شیوه ساده، باعث یادگیری عمیق‌تر و کاربردی‌تر مفاهیم سود و تخفیف در زندگی روزمره و تقویت مهارت‌های اجتماعی آن‌ها می‌گردد. علاوه بر آن در تمام طول این مدت، لذت یادگیری برای آن‌ها بسیار بیشتر می‌شود.

یادگیری قسمت‌های مختلف گیاهان با تبدیل کلاس به آزمایشگاهی طبیعی (درس علوم)

- رفتن به نمازخانه مدرسه و نشستن دانش‌آموزان و معلم در کنار یکدیگر به صورت حلقه‌ای بزرگ و استفاده از رحل جهت برگزاری کلاس قرآن در فضایی آرام و معنوی و گفت‌وگو درخصوص موضوعات مرتبط با درس در قالب این حلقه دوستانه.

فراهم آوردن ابزار مورد نیاز جهت یادگیری انواع اهرم‌ها و کاربرد آن‌ها در زندگی روزمره به صورت تجربی و گروهی توسط دانش‌آموزان (درس علوم)

- برگزاری کلاس درس علوم، فارسی و هدیه‌ها در حیاط و یا سالن مدرسه به شیوه بحث و مشارکت با یکدیگر.

- بازدید از خانه‌های قدیمی و سنتی شهر با هدف آشنایی بیشتر با فرهنگ بومی و نوع زندگی مردم در گذشته نه‌چندان دور و آگاهی از امکانات زندگی در آن زمان.

- تدریس دروسی نظیر اجتماعی، علوم، فارسی و هدیه‌ها در فضایی خارج از مدرسه مثل کتابخانه، موزه، کانون‌های علمی و فرهنگی موجود در سطح شهر، فضای باز اردو و ...

در طول این چند سال در کنار دانش‌آموزانم آموختم که در بسیاری از مواقع می‌توان به راحتی فضای آموزشی را به فضای یادگیری مورد علاقه آن‌ها تغییر داد و با ایجاد محیطی مناسب، لذت و عمق یادگیری را برای آن‌ها چند برابر کرد. ایجاد فرصت و فراهم نمودن ابزار و مکانی برای یادگیری بیشتر و بهتر، نه تنها نیازمند زمان و هزینه بالا نبوده بلکه به فرصتی بسیار خوب و تجربه‌ای شیرین و گران‌بها برای یادگیری من و دانش‌آموزانم میدل گردیده است. تجربه‌ای که جایگزینی نخواهد داشت و بسیار خرسندم که سال‌های آغازین تدریسم، با چنین تجربه‌هایی همراه بوده است.

یادگیری کاربرد مفاهیم درصد، سود و تخفیف در فروشگاه مدرسه (درس ریاضی)

به امید موفقیت تمام دانش‌آموزان سرزمینم

تدریس مفهوم قنات و آب‌های زیرزمینی در موزه آب (درس اجتماعی)

بازدید از دانشکده هنر و معماری یزد (خانه رسولیان، لاری‌ها، حیاط نارنجستان و ...)